

Redegjørelse for Norsk Teknisk Museum om aktsomhetsvurderinger etter Åpenhetsloven 2025

Bakgrunn

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft 1. juli 2022. Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester, og sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Norsk Teknisk Museum faller inn under lovens virkeområde, da museet både med hensyn til salgsinntekt, balansesum og gjennomsnittlig antall ansatte i denne sammenheng regnes som større bedrift. (Åpenhetslovens §§ 2,3)

Museet har således plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger og til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger gjennom en årlig rapport som offentliggjøres innen 30 juni hvert år.

Rapporten skal normalt signeres av styret.

Aktsomhetsvurdering

Museets ledelse har som anbefalt av Forbrukertilsynet, som er satt til å føre tilsyn med loven, gjennomført en risikobasert tilnærming ved å vurdere de ulike delene av museets virksomhet. Forbrukertilsynet presiserer også på sine nettsider at tilnærmingen til den nye loven og både rapportering og håndtering av eventuelle henvendelser må følge et forholdsmessighetsprinsipp, slik at det ikke benyttes ressurser på rapportering og svar utover det som vil være naturlig sett i lys av de reelle risiko.

Norsk Teknisk Museum selger primært tjenester til sine kunder i form av museumsbesøk, omvisninger, opplæring, arrangement m.m. Museet er bundet av tariffavtalen «Landsoverenskomst for museer og andre kulturinstitusjoner» som er inngått mellom museets arbeidsgiverforening Virke og arbeidstakerorganisasjonene. Museets medarbeidere er sikret lønns- og arbeidsvilkår som følger av tariffavtalen og norsk lovverk.

Museet kjøper tjenester fra norske håndverkerbedrifter som er underlagt norsk lovverk om arbeidsvilkår. Det vurderes derfor som å være liten risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ved kjøp av disse tjenestene. I den grad det inngår materialer i leveransene av disse tjenestene er det også så vidt museet er kjent med vanlig praksis og påregnelig at bedriftene kjøper materialer i Norge gjennom større kjeder og at aktsomhetsvurderingene utover i leverandørkjeden vil bli tilstrekkelig ivarettatt gjennom håndverkerbedriftene selv og deres leverandører. Siden loven trådte i kraft i 2022 har museet medtatt dette i alle anskaffelser, og mangel på å legge frem vil føre til avvisning av deltagelse i vesentlige tilfeller.

Museet kjøper renholdstjenester av renholdsfirmaet Ability som er bundet av allmenngjøring av renholdsoverenskomsten, og hvor renholdere ved museet dermed er garantert minstelønn.

Forholdet er regulert i museets kontrakt med Ability, og museet har innsynsrett i renholdernes lønns- og arbeidsforhold. Ability har offentliggjort aktsomhetsvurderinger for 2024. I løpet av 2025 vil rammeavtalen for renholdsarbeider blir konkurranseutsatt og det vil som i foregående avtale stilles krav til både redegjørelse for godt miljøledelsessystem, utfylt ESPD skjema ved tilbudsfrist, samt informasjon om lønn- og arbeidsforhold. Firmaet må være registrert i Arbeidstilsynets renholdsregister.

Av øvrige større faste vareleverandører til museet er vår leverandør av IT-utstyr, Atea, den største. Atea har dokumentert overfor museet at de har signert United Nations Global Compact and Regular Member of the Responsible Business Alliance (RBA), som baserer seg på FNs Global Compact's ten principles, RBAs Code of Conduct og FNs Guiding Principles on Business and Human Rights.

Museet har en museumsbutikk, der varer selges til museets besøkende. Vareutvalget er særlig rettet mot barn og unge, i form av leker, spill og bøker som har en faglig relevans i forhold til museets formidlingsområde. Til videresalg fra museumsbutikken kjøper museet inn varer fra en rekke leverandører i Norge og Europa. *Det er museets vurdering at den største og mest reelle risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i produksjonsskjeden er knyttet til varer i butikken.* Museet har derfor gjennomført en kartlegging av dette overfor leverandører til museumsbutikken.

Retningslinjer

Museet har besluttet at følgende retningslinjer skal følges for å etterleve Åpenhetsloven:

Nye leverandører til butikken skal kartlegges med hensyn til Åpenhetsloven første gang innkjøp fra leverandøren gjennomføres. Kartlegging av eksisterende leverandører skal gjentas hvert 3. år.

Ved kjøp av varer til museumsdriften skal større kjøp kartlegges. Dette innebærer at kartlegging skal gjennomføres ved offentlige anskaffelser, og skjema for egenerklæring skal være en del av den dokumentasjonen leverandørene må levere for at tilbud skal vurderes med hensyn til innkjøp.

Det er etablert rutine for å besvare skriftlige henvendelser om museets håndtering av aktsomhetsvurderinger i tråd med Åpenhetslovens § 7 – Virksomhetenes behandling av informasjonskrav.

Kartlegging av leverandører til museumsbutikken

I mars 2023 sendte vi ut et spørreskjema til nasjonale og internasjonale leverandører som leverer varer til museumsbutikken. Skjemaet dekker virksomhetens egne aktsomhetsvurderinger og hvilken kjennskap de har til sine underleverandørers aktsomhetsvurderinger. Alle leverandører mottok samme informasjon på både norsk og engelsk. Det ble sendt ut spørreskjema til 53 leverandører til butikken. Siden spørreundersøkelsen ble gjennomført har museet kjøpt varer fra åtte nye leverandører, slik at undersøkelsen er sendt til totalt 61 leverandører.

	Totalt	Svart	Ikke svart	Svar i %
Norske bedrifter	22	10	12	45
Utenlandske bedrifter	39	19	20	49
Totale leverandører	61	29	32	47,54

Fra 2022 til 2025 har bevisstheten rundt åpenhetsloven blitt betraktelig bedre i norske bedrifter. Det er blitt opprettet bedre overensstemmelse i hvordan redegjøre for aktsomhetsvurderinger og hva dette innebærer fra alle ledd i leverandørkjeden. Likevel ser vi at internasjonale samarbeidspartnere trenger mer tid på å omstille seg, men opplever likevel fremgang.

Virksomhetene som har besvart kartleggingen viser til gode rutiner for å gjennomføre aktsomhetsvurderinger. Dette omfatter både eksterne og interne tilsynsorgan med ansvar for spesifikke hensynsområder innen miljø, menneskerettigheter, og HMS. Etiske revisjoner gjennom store aktører som International Council of Toy Industries (ICTI), Forest Stewardship Council (FSC) og Business Social Compliance Initiative (BSCI) er gjennomgående for leverandører av leker. Interne kontrollorgan er mer vanlige i de mindre virksomhetene, og det rapporteres om jevnlig oppfølging for etterlevelse av de etiske retningslinjene.

Virksomhetenes risikovurderinger av egne underleverandører rapporteres konsekvent lavt, med noen få unntak til medium. I de tilfellene hvor det heves til medium vises det til at samarbeid med transportselskaper øker risikoen noe. Frakt over landegrenser, med variasjon i arbeidslovgivning mellom landene, kan utfordre bedriftenes etiske retningslinjer. Dette følges mer nøye med på, da det presiseres null-toleranse for brudd på de etiske retningslinjene som utgangspunkt for samarbeidet. I disse tilfellene

Videre prosess

Ettersom relativt få leverandører til museumsbutikken har besvart den første kartleggingen av aktsomhetsvurderinger, vil museet fortsette dialogen med leverandørene for å etablere en felles forståelse av hva som kreves for å etterleve Åpenhetsloven.

Før museet bestiller varer fra nye leverandører til museumsbutikken skal museet kartlegge bedriftens aktsomhetsvurderinger.

Museet skal gjenta en ny kartlegging av leverandørene hvert 3. år, og neste kartlegging vil gjennomføres ila. 2026. Vi håper da på bedre svarprosent, særlig fra de norske leverandørene.

I anbudsprosser skal tilbydere dokumentere sine aktsomhetsvurderinger.

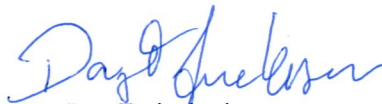
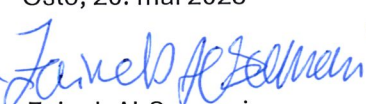
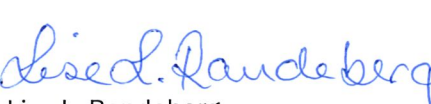
Museet skal ved skriftlige henvendelser om museets aktsomhetsvurderinger følge rutiner for besvarelse av slike henvendelser.

20.05.2025

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum

TEK
NISK
MUSEUM

Oslo, 20. mai 2025

Dag Terje Andersen

Zaineb Al-Samarai

Lise L. Randeberg

styreleder

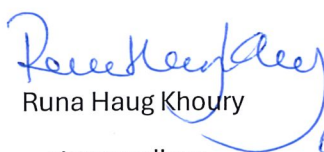
styremedlem

styremedlem

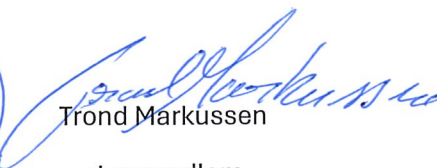
Arnfinn Bjerkestrand

styremedlem

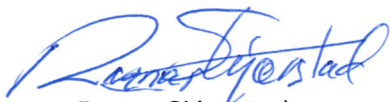
Runa Haug Khoury

styremedlem

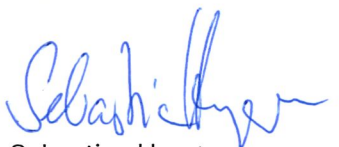
Trond Markussen

styremedlem

Ragnar Skjærstad

styremedlem

Sebastian Hungerør

styremedlem

Torhild Skåtun

styremedlem